Рік II. ч... ...ота, 25. жовтня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-20
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Офензивні дії і погоня на Сході

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 24. X. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Офензивні дії і погоня на сході йдуть далі вперед.

Відбиваючи совітську протиатаку в північній частині східнього фронту еспанська „Блакитна Дивізія" завдала ворогові важкі втрати і захопила кількасот полонених.

Летунство затопило в морськім районі Криму совітський пароплав містоти 6000 тон і обкинуло Москву розривними та запальними бомбами.

У північній Африці німецькі літаки зістрілили три англійські машини.

Ворог скинув останньої ночі бомби на різні місцевості північно-німецького побережного простору, між іншим на Гамбург і Кіль. Цивільне населення мало незначні втрати. Шкоди незеличкі. Зістрілено один англійський бомбовик.

—o—

Тимошенко і Ворошилов усунені, Будьонний у вязниці

СТОКГОЛЬМ, 25. 10. — Як повідомляє лондонська інформаційна служба, в Москві оголошено комунікат, що Григорій Жуков обняв замість Тимошенка начальну команду на середущому фронті разом із обороною Москви. „Правда" підкреслює, що Жуков має за собою 26-літній військовий досвід та є старшиною з велетенською енергією.

Американська пресова агенція „Юнайтед Прес" повідомляє зі Самари: Сам Сталін обняв начальну команду над обороною краю і звільнив Тимошенка з його обовязків, призначивши на становище начального команданта західнього фронту ген. Жукова. Причин димісії Тимошенка не подано до прилюдного відома, ані теж не згадано, чи він дістав інше начальне становище.

Одночасно повідомляють, що марш. Будьонний сидить у вязниці Лубянка в Москві, а марш. Ворошилов також усунений.

Переполох між населенням Москви

ТОКІО. — Евакуація закордонних дипльоматів з Москви — як подає в довшому звіті московський кореспондент щоденника „Токіо Асагі Шімбун" — викликала серед населення велике затривоження. Як повідомляє далі щоденник, серед міського руху велике замішання. В обличчі великої небезпеки численні купці не вважали потрібним вести далі крамниці, так що влада примусила їх під загрозою кари дальше вести крамниці.

—o—

Рікарді і Функ про господарські проблеми нової Европи

РИМ. — У честь міністра господарства Німеччини, Функа, який перебуває тепер в Італії, видав італійський міністер закордонної торговлі Рікарді прийняття, на якому були приявні визначні німецькі та італійські достойники. „Останні переможні події причинились до того — говорив мін. Рікарді — що континентальна солідарність, яка є основою та передумовою нового господарського і соціяльного ладу, набирає щораз ясніших форм та щораз глибшого вмісту. Господарство Німеччини стало вирішальним фактором перемоги, супроти якого завела та й далі заводитиме нелюдська зброя бльокади. Проте ця війна ніяк не відсуває господарської програми. Вищий життевий рівень народів, що вийшов зі збільшення продукції, доходовости і консумпції, постійне брання під увагу спільних потреб у великих рамах континентального господарства, розвій та зміцнення товарообміну, як чинника більшого добробуту народів, поширення автаркійних змагань на континентальну самовистарчальність, оцінка гроша на основі продуктивної спроможности та праці, політика цін, промислова і сільсько-господарська співпраця, віднова більшої рухливости в ділянці закордонної торовлі, достроєні до европейського господарства засоби і форми платности, міжнародна торговля та можливо більший розмір заморської торговлі — це, коротко кажучи, ті великі і нечевно реальні арґументи, щодо яких ми зовсім згідні. У міжчасі створить на сході Европи геройство вояків нові широкі господарські можливості, що входять в рямці нового ладу".

Відповідаючи мін. Рікарді мін. Функ підчеркнув у своїй промові, що держави оси, спираючись на величаві перемоги союзних військ над большевицьким ворогом, змогли вже стати основою розвою їх господарської співпраці, яка забезпечить європейську господарську солідарність на цілі покоління наперед. У свідомості того можна теж охоплювати господарські проблеми з погляду нової епохи та з перспективи нових можливостей.

5-ДЕННЕ НАДЗВИЧАЙНЕ ЗАСІДАННЯ ЯПОНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ТОКІО. — На день 15. листопада скликано японський парлямент на пятиденне надзвичайне засідання.

Жертви на Фонд Українського Студента слати до Українбанку в Кракові, конто 2.331. із зазначенням „Студ.-Фонд".

Перемоги колись і тепер

Мова чисел у підсумках втрат воюючих сторін дуже цікава. Такі підрахунки подає німецьке командування за деякі періоди воєнних дій і їм варто приглянутися ближче. Відношення між втратами сторін у всіх війнах були мірилом, яке означувало більшу чи меншу досконалість, як щодо кермування, так і технічного засоблення армії та в першу чергу щодо кермування.

Першим таким прикладом може бути битва в Тапсі, що відбулася на світанку воєнної історії між перськими й египетськими військами. З описів, записаних гієрогліфами, можна довідатись, що в тому примітивному бою, грудь проти груди і без будьякого маневрування — в якому зустрілися майже рівні сили — египтяни були побиті, а їхні втрати були небагато більші від втрат переможців — персів.

Пізніший грецький історик, який оглядав це поле бою, підтвердив правдивість гієрогліфів по кістках, які бачив на тому місці, де вирізувалися маси, а потім у напрямі до Єгипту лежало стільки розкинених кістяків, як приблизно подали ці гієрогліфні записки. І ясно, з психічного боку, чому це: хто в бою грудь проти груди обернув до ворога спину, діставав смертельний удар. Мусів не відвертатись та відмовили нерви... Ще більше відомий бій під Маратоном: там удесятеро слабші греки, в рукопашному бою знищили перську масу, втративши всього 5 відс. боєвого стану, а ледве 1 відс. загальних втрат персів. Тут уже рішили у фронтальному бою краще озброєння та вишкіл греків, наслідком чого ворог мусів утратити нерви й почав утікати, а при втечі був винищений до решти.

Ще кращими прикладами на те, яку перевагу мають вишкіл, озброєння і тактика є бої під Іссою та Гавгамелами, де Олександер Македонський лише зі жмінкою своїх незрівняних „сріброщитних дімахосів" прорубався крізь праліси зброї, зігнаних із різних народів-мас перської імперії-деспотії, загрожуючи „дорогоцінному" життю перських відділів „ГПУ-НКВД", яка тікає з „божеським" монархом; а грецьким воякам аж „опадали руки від втоми" з цього несамовитого вирубування тікаючих орд.

Так виглядала справа фронтальних боїв, які вирішувала технічна перевага.

Далі на історичне форум виступає маневр більше тонкий, якого прикладом є бій під Каннами, в якому геній Ганібаля, з мішаниною наємників, що були гірше озброєні й вишколені, розбив маневром краще озброєні, краще вишколені і більші сили патріотичних римлян. Ганібал штучним маневром заманив римлян можливістю прориву його нібито слабого центру й таким чином втягнув їх у мішок, у якому вони втратили свої головні сили. Їхній „маніпельний" порядок був розторощений і змішаний у масу. Потім прийшов ще удар на крила тієї маси важко озброєними лібійцями і зробився „котел", у якому лягло трупом 40 тисяч римлян, що від цього несподіваного оступу не могли вдержати зброї і вона „випадала з рук". Сам Ганібал

втрати лише те, що підчас фронтального бою центру, значить, доволі мало, бо яких 5—6 тисяч.

Історія повторюється. Як тоді, так і тепер все рішає людина — з її мало зміненою психікою. Теперішня зброя, як це не парадоксально, також дуже подібна щодо вимог із тодішньою. Смерть була тому, хто втратив мент секунди, бо гинув у рукопашному бою. Смерть тому, хто втратить цей мент і в сучасних боях при змоторизованій зброї, яка дає сотки стрілів на хвилину. Різниця лише в розмірах оступів чи охватів і кітлів, у яких можливо замкнути ворога.

І так, аналізуючи останні бої, бачимо наглядно цих „срібнощитних", але не в блискучій зброї, а в запорошених танках — вони розчищують вогнем і рухом шлях через праліси московських орд різних народів, гнаних тираном і його „охороною" з тим, щоби деморалізувати провід, бачимо важких лібійців Ганібаля, що з рокотом моторів та громами стрілів, охоплюють крила мас, але не впорядкованих, вишколених і свідомих римлян, лише таких від „молдованина до фіна", що „на всіх язиках мовчать" і по старій звичці „велікіх государей" повзуть на череві.

І чи ж дивне, що німецькі втрати такі мінімальні. Бо тут річ не лише в кращій зброї, кращому вишколі, але й кращому проводі, що помножує силу кожного німецького вояка, збільшуючи багацько разів відсоток ворожих втрат.

Та ще одно цікаве, а саме відношення кількости полонених до кількости захопленої разом із ними техніки.

Починаючи від першого кітла під Білостоком кількість технічних засобів, що припадала на одиницю захоплених у полон, зменшується: так у першому оступі на 1000 полонених припадало 28 танків та 25 гармат різного типу, у другому під Смоленськом 16 та 12, в окруженню під Киевом 10 та 9, а вже в кітлі над Озівським морем лише 300 повзів на 160 тисяч полонених і 4.000 гармат; тобто менше норми, що колись була під кінець світової війни.

Маліють технічні засоби Москви. Вона щораз більше починає воювати тільки кровю мас. Німецькі війська в дальших наступах винищуватимуть вже не так зброю, лише ці маси, яких гонить на заріз несамовита й кровожадна жидо-комуна.

Всеволод Петрів,
Генштабу Генерал-Хорунжий.

Святочна зустріч у Станиславові

Промова Генерал-Губернатора д-ра Г. Франка

(тп). В останньому дні своєї інспекційної подорожі по Галичині перебував Ген. Губернатор д-р Франк у товаристві членів уряду у Станиславові, щоб особисто переконатися про труднощі, які німецька управа мусить побороти в цьому краю, що невимовно багато перетерпів внаслідок дволітньої большевицької поганої господарки. На двірці у Станиславові привітали Генерал-Губернатора губ. д-р Ляш та окружний староста д-р Альбрехт. У входовій галі двірця ждали українські діти у цвітистих строях на Ген. Губернатора, привітали його веселою піснею і передали йому на привітання велику пестру китицю цвітів.

Згодом високі гості подалися гарно прибраними вулицями до будинку староства, де д-р Альбрехт у приявності української делегації подякував Генерал-Губернаторові за його відвідини і склав широкий звіт про обставини в повіті, що лежить найбільш на південнім сході Генерал-Губернаторства. Він змалював при цьому структуру ремісничого господарства і промислу та звернув увагу на труднощі, усунення яких мусітиме заабсорбувати силу цілої адміністрації.

Д-р Франк висловив Крайсгавтманові у своїй відповіді признання і сказав згодом м. і:

„Генерал - Губернаторство — це ніяка відбудова, чи хочби тільки схематичне продовжування польського державного твору, але твір держави Адольфа Гітлера, щоб народам, що живуть на цім просторі, запевнити у формі замкненого державного механізму — мир, працю і хліб в їхнім власнім інтересі, а зрештою також в інтересі спільноти введеного Німеччиною европейського нового порядку. Завдання Генерал-Губернаторства не полягає тому також на продовжуванні польських традицій в тій області, це тільки державна німецька устроєва форма, яка в ніякім випадку не хоче вести національного винищування і не хоче забирати народам на тих землях можливостей культурного і релігійного розвитку. Тут за те врешті решт після десяти літ найважчих проб повинна вернутись віра в глибший сенс людського життя.

На тій землі, ми, німці, стоїмо перед поважним, високим і гордим, але епохальним завданням. Щоб мати змогу його виконати, мусимо домагатися деяких конечних засобів, хочби таких, щоб народи, які житимуть щасливо під опікою найкультурнішого режиму націонал-соціялізму, **підтримували це діло льояльністю і абсолютним впорядкуванням себе в необхідну спільноту порядку**, тимбільше, що геройство німецьких мужів зберегло цю землю перед злочинцями большевизму та що німецькі вояки зависили тут сміливо і гордо, з нараженням власного життя, прапор держави Адольфа Гітлера. Ми ще посередині війни. Справді московська потвора вже хитається, справді незрівняна перемога найкращих вояків світа зіпхнула вже сьогодні большевизм на край безодні. Але він ще виринає зі своєї загибелі наче полумя. Про це годі забувати! **Нехай також нарід Галичини не забуде, що не молитви і не крик гноблених душ дали цій країні волю, але одиноко і виключно сміливе, епохальне рішення найгеніяльнішої і найбільшої людини у всесвітній історії, Адольфа Гітлера!** Може бути багато таких, які снили про іншу розвязку, але свобода не є на те, щоб її безхосенно проснити і змарнувати. Німецька держава може зовсім слушно звернути увагу на те, що той простір від 1772 року був виповнений найкращим німецьким адміністраційним духом з найчистішими вулицями, найкращими будинками, та повний людського порядку, серед якого народи тої землі могли спокійно побіч себе жити.

В імені Фірера даю мир, працю і свободу віри, а домагаюся порядку, готовости до праці і льояльности. **Українське населення в цій області тішиться нашою окремою опікою. Його культура, важко поторгована і доптана в останніх десятиліттях, має розцвисти під охороною Великонімеччини. МИ ПРИХОДИМО НА ЦЮ ЗЕМЛЮ З НАЙКРАЩИМИ І НАЙБІЛЬШ ВЕЛИКОДУШНИМИ ЗАДУМАМИ.** Тому, що воєнні потреби примушують нас на перший плян вивести тепер порядок, то це не перешкоджує нам, передтим розвинені максими робити постійними напрямними нашого діяння. Воєнні потреби ідуть саме попереду всіх інших та всі інші особливі інтереси мусять перед ними уступити. **Тепер кожний, який надіється, що людство стане вільне, мусить підпорядкуватися тому найвищому принципові.**

Думаю, що ця найбільша війна, яка виносить німецьких вояків у їх славі аж до зір, буде теж останньою війною в Европі. З закінченням її пануватиме під опікою німецького меча на широких просторах **евразійського континенту мир і порядок. Нехай Господь дасть своє благословення цьому ділу і нехай Вам, пане Крайсгавтмане, дасть Ваша праця багато втіхи, а населенню цих просторів нехай буде благословенством!"**

З черги за промовою Генерал-Губернатора відкрито виставу „Господарство і мистецтво станиславівської округи", яка дає цікавий та широкий перегляд усіх виробів сільського та лісового господарства, промислу і ремесла.

В міжчасі виявилося небо і час до часу ясне соняшне сяйво заливало місто, в якого вулицях панувало пестре життя. Довгими лавами йшли дівчата і юнаки в народних строях на виставову площу, з якої розпочалася дефіляда перед Ген. Губернатором.

Перед осідком окружного старости Ген. Губернатор із своїм почотом уставився на імпровізованій трибуні й дефіляда почалася. На переді її ішла орхестра, що спинилася коло трибуни й пригравала дефілюючим групам. Кожна з них мала іншу ношу, так, що цілість уявляла собою розкішно кольорову та різноманітну картину. Похід тривав майже годину і картина змінялася за картиною: червона ноша чергувалася з синьою, жовта з зеленою та чорною. Піднявши руку до привіту, машерували ці групи попри трибуну, а Ген. Губернатор здоровив кожну групу. Коли ж пройшла остання група під звук різкого маршу, задуднілі вулиці від безчисленних кінських копит. І до трибуни підїхав довгий курінь їздців із командантом у пестрому жупані, ноші давніх козаків, у проводі. Решта їздців позисувала шкіряні шапки на вухо, вишивані сорочки лопотіли пестрими стрічками, а малі коні кивали гривами й ішли так вогнисто вулицею, що просто важко було в це повірити. Всі ці групи та маси людей зійшлися на площі Адольфа Гітлера, на якій на закінчення дефіляди мала відбутися святочна маніфестація.

Коли Ген. Губернатор увійшов на площу, передала йому українська селянка старим звичаєм хліб і сіль, вітаючи його від міста. Після цього два молоді селяни підвели осідланого коня і передали його, як почесний гостинець, Ген. Губернаторові. Передано теж Достойному Гостеві по-мистецьки різьблену касету. А тоді подався Ген. Губернатор на трибуну, на якій зібралися вже були члени уряду, почесні гості та представники українського громадянства.

На початку маніфестації привітав епископ Хомишин у своїм імені та в імені духовенства і вірних Ген.-Губернатора і подякував йому, як представникові Фірера, за визволення з большевицького панування. Член Українського Комітету, д-р Недільський, привітав Ген. Губернатора від українського населення Станиславова та в імені його прирік вірну співпрацю у відбудові Европи. Ген. Губернатор подякував епископові Хомишинові та д-рові Недільському і виголосив коротку промову.

„Дякую вам, Ваша Достойносте, і вам, д-ре Недільський, за привіти, побажання та заяви, які ви зложили в імені українського народу станиславівської округи. **Мене ущасливило це сердечне прийняття, яке зготували мені населення Станиславова. Перемога німецької зброї, що звільнила ці простори від большевицького терору, є теж перемога людяности та християнської культури й віри над варварством і занепадом. Населення може бути переконане, що Фірер Адольф Гітлер визнає найвищим принципом особистий добробут населення не тільки у Німеччині, але у всіх областях, якими Німеччина управляє".** З черги вказав Ген. Губернатор на важкі жертви, які приніс для добра всіх народів Европи німецький народ і візвав усіх приявних, у довірю до певної опіки Німеччини, взятися за працю, яка має стати основою вічного, великого діла европейського миру. **„Бажаю — закінчив Ген. Губернатор — громадянам українцям усього найкращого та найліпшого. Часи неволі вже за нами!"**

Коли окружний староста д-р Альбрехт

замкнув святочні збори, загомоніли святочно в повітрі над велетенською людською масою звуки німецького національного гимну і покотилися ген вулицями міста, яке вже сьогодні виказує перші сліди німецької відбудовної праці.

Перед відїздом відвідав ще Ген. Губернатор із своїм почотом Святочну Академію, на яку склалися м. і. народні танці, хорові продукції та один акт відомої драми „Ой, не ходи Грицю".

Так пережило українське громадянство Станиславова свій великий день, що на довго залишиться в його памяті.

ВІСТІ ЗІ ЛЬВОВА

НАСЕЛЕННЯ МІСТА ЛЬВОВА ПО НАЦІОНАЛЬНОСТЯМ.

По даним Торговельного Відділу Управи м. Львова, в дні 4. жовтня ц. р. жило — як ми вже писали — у Львові, на основі виданих харчевих карт, 321.647 мешканців. З того числа **українців 60.554**, німців 2.441 (райхсдойтше 441, фольксдойтше 2.000), поляків 145.446, жидів 111.471. Найбільше населення має IV дільниця (89.928). Найбільше українців живе в II дільниці (17.000) найменше в I (12.750).

У Львові плянують новий перепис населення. Тому домоуправи і власники домів дістануть до виповнення зголошеневі (мельдункові) картки. Відрізки зголошеневих карток, перевірені поліцією, будуть повернені всім мешканцям і служитимуть як тимчасові особисті виказки. Згодом будуть видавані постійні особисті леґітимації.

УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВНІ КРАМНИЦІ У ЛЬВОВІ.

Найбільше крамниць має у Львові тепер **Народня Торгівля, бо 419.** Одначе це число в короткому часі поважно зменшиться, бо яких сто крамниць має бути зліквідованих у звязку з новим приділом населення до споживчих крамниць. (Досі одна крамниця Нар. Торгівлі обслуговувала к. 750 консументів, на будуче буде обслуговувати яких 1000 душ). Рахуються з тим, що з новим роком залишиться у Львові не більше, як 300 крамниць Нар. Торгівлі.

Мясні крамниці у Львові веде Центросоюз і таких крамниць має він 55. Крім мяса доставляє Центросоюз до Львова ще яйця, які продає Маслосоюз у своїх крамницях, та бараболю і ярину, які збуває через крамниці Нар. Торгівлі. Всіх працівників має тепер Центросоюз к. 400.

Маслосоюз мав у 1939 році 28 крамниць з набілом у Львові, тепер має їх 36, а 4 задумує ще пустити в рух. Всіх умових та фізичних робітників у централі й відділах працює 320 (у 1939 р. кругло 300), в самому Львові 170. Щоденно доставляє тепер Маслосоюз до Львова від 5—7.000 літрів молока, отже небагато. Зате цифри доставленого до Львова масла вказують на розмах праці, бо коли в липні доставлено всього 7.553 кґ, то в серпні достава масла дійшла вже до 23.301 кґ, а у вересні до 32.350 кґ. Правильну і ще поважнішу доставу спиняє неналаднана якслід комунікація.

З УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ М. ЛЬВОВА.

Оперний театр м. Львова виставляє тепер з великим успіхом оперету Штравса **„Циганський барон"**, яка вже в два роки по своїй появі на світ (1885 р.), а саме в 1887 р., увійшла в репертуар театру „Руської Бесіди" у Львові (за часів двох корифеїв українського галицького театру: Гриневецького й Біберовича) і з того часу аж по нинішній день не сходила ніколи з української сцени. Як 54 роки тому, так і сьогодні ця незвичайно мельодійна оперета стягає масу публики, так що велика саля опери на всіх виставах „Циганського барона" переповнена. З неменшим успіхом пройшла вистава „Циганського барона" у вівторок 21. жовтня з приводу відвідин Львова Ген. Губернатором д-ром Франком, що був на ній ураз зі своїм почотом до самого кінця і сам не жалував оплесків виконавцям.

З інших новин нашого театру назвемо комедію Арнольда і Баха **„Мужчина з минулим"**, що йде в перекладі артиста Блавацького, який одночасно грає в цій веселій песі головну ролю.

Театр опери підготовляє тепер до вистави оперу Пучінія **„Мадам Батерфляй"** та інсценізацію Стефаникової **„Землі"** у режисерії арт. Блавацького.

Будова **українського театру ім. Лесі Українки** в кол. будинку театру Скарбка, опісля кіна „Лев", закінчується. Всі головні будівельні роботи вже викінчені, тепер іде віднова зовнішньої частини (фасади). Саля театру матиме к. 1.000 місць, сидження побудовані амфітеатрально, на підвищеннях. Театр має два поверхи і обертову сцену, що дасть змогу часто й легко зміняти декорації. Перед театральною салею побудовані просторі коридори з приміщенням на гардероби і т. д. Отворення нового театру сподіване в найближчих тижнях.

В неділю 19 жовтня розпочав свою діяльність у Львові **український ревіовий театр „Варієте"**, на першу виставу якого склалися балетові виступи, сольо-спів п. О. Кальченко, хор ревелерсів О. Курочка та виступ пари ексцентриків. Різнороподна програма нового театру в загальному подобалась, було навіть незле темпо; до мінусів вистави треба зачислити те, що поодинокі точки не були повязані в одну цілість, трохи за мало теж гумору. Також саля, яку обрав для себе ревіовий театр (кол. саля „Ґвязди" — приблизно на 200 місць — при вул. Францішканській ч. 7) та примітивна сцена в ній мало надаються на цього роду вистави. А велика шкода! Бо такий український театрик у Львові нам доконче потрібний і він міг би виконати у великому спольщеному місті свою місію, як популяриатор легкої веселої пісні, різних співомовок, жартів, дотепів то-що. Думаємо, що керманичі театру „Варієте" зуміють уже в короткому часі побороти зрозумілі початкові труднощі, і тоді цей легкий театр популярного ревіового мистецва здобуде собі повний моральний та касовий успіх серед українського громадянства. Театр „Варієте" дає свої вистави двічі щоденно, а в неділі тричі.

БУДІВЕЛЬНІ РОБОТИ У ЛЬВОВІ.

У Львові ведуть тепер багато будівельних робіт: направляють вулиці, ремонтують будинки, відбудовують деякі знищені обекти. Направляють не лиш вулиці, знищені военними діями, але й вулиці неремонтовані від літ. Так напр. закінчують відбудову вулиці Синявської, яку то роботу розпочали ще перед німецько-польською війною. Закінчили вже відбудову та оформлення площі св. Духа, де відремонтовано стару вартівню, перед якою красується тепер гарний городчик з лавочками. Почали теж розбирати знищений большевиками бльок домів при вул. Гетьманській, де містилася якась частина НКВД. Незабаром, як зачуваємо, зачнеться будова німецького театру при вул. Леґіонів, на місці бувшого кінотеатру „Паляс" і сусідніх *домів, що згоріли в недавній війні.*

Львовянин.

ЮРІЙ КОСАЧ. 2)

Рубікон Хмельницького

Райтари пройшли вулицею, волочучи за собою важкі палаші та побрязкуючи острогами. За ними скрадалася ніч, поспоху із вітром, ядреним вітром із півночі, що голубив це тверде місто, його суворі церкви та лагідні фонтани. В міщанських домах засвітилися вогні, сотками світел спалахнула й пристань із її суднами і звідтя доносив вітер раз одноманітну пісню моряків раз гру лютень. Мов сонні птахи дрімали ці кораблі, навантажені до верха крамом та пшеницею, дрімали задивлені в воду, що по ній ішли легкі релі — сині, жовті, ішли, щоб губитись у далі моря.

Служка вніс свічник і поставив біля грачів. Вони все ще мов сови куняли над шахівницею. І лиш собака щулила вуха від грому Ахіллесових чобіт, що міряли світлицю.

— Шах і мат, прошу вас, добродію., улесливо сказав Генцель Мокрський і тихотихесенько засміявся. В кутиках його очей засвітились зелені вогники. Інженер де Боплан, пуцулуватий, рожевий мов вареник панок, жвавий як кожен француз, із пересердям змішав шахи й застукав паличкою.

— Я вам винен дві партії сьогодні, отче. Я вас попрошу завтра і ви побачите...

— Не можу нічого вам обіцяти, добродію, я не знаю, що буде з нами усіми завтра. Ми всі в Божій ласці ходимо.

Пересердя Бопланові звільна минало. Він запалювався знечевя, нагально мов віхоть соломи, але вмить потахав.

— Отець Мокрськи[illegible]

грає краще ніж примас, ніж Мазаріні, вже зовсім випогодившись сказав інженер, але я цікавий рітмайстре, як граєте ви?...

Ахіллес обернувся до нього [illegible] свіч його очі утішно грали. А може це була якась інша втіха — від тих дум, що їх вязав, ходячи оце по світлиці. І коли посміхнувся, і обидва шрами черкнулис, щось шуліче було в його рисах.

— Шахи — королівська гра, інженере. Колись і я грав у шахи. Але тепер є інша гра і нема часу на шахи.

— „Альціон" знов ще не прибув?. — спитав чернець, немов навязуючи до слів рітмайстра, мій учень забарився...

— Ваш учень знає собі ціну, отче, сказав Ахіллес, він знає, що час працює на нього.

— Але якби він знав, що на нього чекає таке вибране товариство, він мусів би поспішитись, завважив Боплан; маршал Сентарра писав мені вже давно, що запорізький корпус готовий до плавби. Три тижні з Булоні до Данціґу зовсім доволі для подорожі.

— Ви забуваєте, інженере, що перше чим дібратись до Булоні, треба покинути Париж, а з цим містом не так легко розлучатись.

І Генцель Мокрський посміхнувся.

Ахіллес нічого не сказав, але він подумав про сутулу постать у червоній мантії, що жила у просторих світлицях Пале Рояль. Тінь тієї постаті сягала аж сюди — до Данціґу.

Не сказав нічого й інженер. Він сидів непорушно, ворушив своїми котячими вусами й обійняв пухнатими ручками, що виставали із піни коронок свій животик. Люди в цьому домі жили сторожко, немов на них хтось чатував у цьому мякому, сірому сумерку. Але можливо, інженер думав не про те, можливо він думав про те, що Гондіус занадто багато хоче за карту України, що її йому хотів дати рити в міді. І важив мистецтво Гондіуса на цехіни та дукати. Може краще було б дати цю карту ґраверам у Лейді.

Думки блукали. І знечевя кожен із цих трьох людей, що сторожко сиділи в сумерку світлиці подумав про країну, яка лежала десь там, далеко на сході, незнану й чарівну країну, що кожному з них обі-

Моральне виховання*)

Повчати морально, моралізувати, чи ні? — ось питання, що спричинило чимало спору та розбіжности думок. Давна виховна практика повчала молодь багато й сухо, може справді забагато, що викликало реакцію в педагогічнім світі, яка перекинулась у протилежність. Сьогоднішня педагогія здебільша сильно підкреслює, що засоби морального виховання — це не накази і слова, але виключно чини. Моральну поставу молоді — запевняють часто сучасні педагоги — осягається не поясненнями, що це моральність, і не моралізаторськими міркуваннями при кожній нагоді, а тільки правильною організацією праці і життя молоді. Моральне виховання це не окрема форма виховання, а тільки природний вислід, внутрішня форма кожного виховання взагалі, це формальний момент у кожнім правдивім вихованні. Учень, що сумлінно, самостійно і щиро зацікавлений розвязує матиматичне завдання, — кажуть вони — виховується під моральним оглядом куди більше, ніж учень, що бере пасивну участь у викладах моральности, слухає моралізаторських міркувань учителя і навчився добре повторяти слова про етику і мораль. Ніякі, навіть найцікавіші виклади про суспільні науки й етику не дадуть того, що може дати учням у ділянці суспільного виховання правильна організація збірної праці, шкільна самоуправа, призвичаєння до ч е с н о ї г р и і до зорганізованого співдіяння у них. Навчання, на думку багатьох сучасних педагогів, діє виховно не тоді, коли його використовується при кожній нагоді до моралізаторських міркувань чи повчань, як це думали і робили слідники Г е р б а р т а, але тоді, коли залишається стисло обективне, торкається виключно даного предмету і не має навіть найбільш похвальної побічної тенденції, цебто зручно вкритої моралізаторської цілі. Бо якщо — міркують вони — кожне пізнання присвоюється в діянні і діянням, то тимбільш відноситься це до моральности, що є н е т а к з н а н н я м, я к п р а к т и к о ю, є чистим діянням. Тому проблема морального виховання — це проблема організації окремих ступнів активности людини. Коротко кажучи, правильна р і ч е в а, без якоїнебудь побічної тенденції — організація праці учнів і їх вільного часу за поміччю спільних забав, збірних діянь, прогульок, свят і інших збірних імпрез куди більш сприяє моральному вихованню, як **спеціяльне в и х о в н е впливання — моральне повчання.**

Таке становище щодо тієї проблеми сформулював передусім П. Наторп у своїй „Суспільній педагогіці", далі боронили такого погляду відомий американець Дюї та італієць Г. Джентіле й багато інших. Зокрема виложив його С. Гессен у своїх „Підставах педагогіки" (поль. переклад Варшава, 1931), як теж у своїм рефераті на VI. Міжнар. Педагог. Контресі в Кракові, 1934, за яким я і зясовую цей напрям.

Наведені погляди безперечно в дуже великій мірі правдиві, але в дечому посуваються задалеко. Безсумніву правда, що практичне приспособлювання молоді до моральної поведінки дуже важне, може важніше ніж теоретичне, і на практичне діяння слід покласти в першій черзі вагу, але це не значить, що всяку теорію треба взагалі викинути з виховної практики. Чому моральне виховання має бути вийнятком і позбуватись усякої теорії?

Вміння морально поступати осягаємо таксамо, як і всякі інші вміння. Всі вони вимагають практики і теорії, дарма, що в деяких треба покласти куди більшу вагу на першу.

Коли молодий інженер скінчить теоретичні студії, то практично свого фаху ще не знає і мусить пройти вимагану практику. Студент, який осягнув диплом інколи не вміє пустити в рух машини із своєї ділянки, через що звичайні машиністи, без теоретичної підготови, із них насміхаються, безперечно своїм вмінням спершу їх сильно перевищають і цю вищість над ними намагаються показати. Це правда. Одначе по дуже короткому часі практиканти опановують і практично своє теоретичне знання та залишають за собою практиків-машиністів. Коли машина зіпсується, направляє її таки інженер; таксамо йому, а не машиністові доручають управу цілої фабрики. При тім памятаймо, що й машиніст має деяку засадничу теоретичну підготову.

Те саме відноситься і до морального виховання. Порівнання хіба настільки не зовсім добре і непаралельне, що машиніст, виконуючи свої чинности, не відчуває ніякого психічного опору в душі, тоді коли людина, поступаючи морально, нпр. жертвуючи щонебудь, резиґнуючи з особистих користей, вигоди чи приємнощів для добра загалу, мусить ще перебороти в собі власний егоїзм, лінивство, скупість, себелюбство чи пристрасті і гони, що інколи бувають дуже сильні. Ця різниця, ця потреба перемогти еґоцентричний опір безперечно вимагає куди більше практичної вправи волі і довготривалої чинної співпраці виховання, як при орудуванні машиною, одначе вона зовсім не виключає потреби і теоретичних відомостей, особливо в складніших життєвих ситуаціях, де приходиться інтелектом зважати різні моменти і рішитися на якийсь чин, в нових ситуаціях, де звичка не вистарчає. Взагалі кожна чинність буває справніша та більше достосована, коли сповняємо її не тільки механічно, але з повним зрозумінням її доцільности, ваги і значіння.

Цілковита негативна постава до морального повчання була реакцією на давніший напрямок, де всю вагу клали перед усім на моралізування, ще й часто невміло стосоване, без ніякого знання молодечої психіки й без відповідного такту, занедбуючи зовсім таке важне вироблення потрібних моральних звичок шляхом відповідної організації праці. Така о д н о б і ч н і с т ь давала менше корисні вислідн, як це показувала шкільна практика, зокрема спеціяльні експерименти в тому напрямі. Можливо, до тієї нехіті причинився також вільнодумний напрям, що не любив моральних пригадок, як також атеїстичне течія, що зверталася проти релігії, яка в першій черзі побіч своїх практик користується і моральним повчанням.

Та все ж навіть противники повчань мовчки признають деяку їх потребу. Коли нпр. Гессен пише, що „моральність — **е н е т а к** знанням, як практикою", то в словах „не так" признає її частинну приналежність і до знання. — Мораль звязана з відповідними почуваннями, а їх основою, як відомо, є все вартостевий осуд, що належить до інтелекту. — Також психологія віку дозрівання стверджує, що молодь вже від 14 р. життя бажає повчань і в моральному напрямі, особливо ж від 16. р. ж., коли формується її світогляд, одначе й перед тим діти виявляють своїми питаннями деяке зацікавлення моральними засадами. — Американці ж, що мають великий нахил до практичности і не люблять зайвих теоретизувань, проте поручають у своїх школах і моральне повчання — очевидно побіч багатьох інших засобів практичного характеру. (Див. І. Альмак: Громадянське виховання, поль. перекл., стор. 125 і нст.).

(Далі буде) **П. І.**

*) Див. „Кр. Вісті" чч. 198-202, 204-206, 218-221 228, 229 і 230.

цяла славу, багатства й перемогу, манила до себе мов усміхнена, ще незбагнута коханка й несамовиту зловісність крив у собі посмих її кучерявих балок, її крутоберегих рік, її безкраїх степів. Ця барвиста плахта шахівниці, що на ній розіграють мистці свою останню гру, що партію де ставкою буде смерть або велич.

У сусідніх світлицях стало ясніше. Служки накривали до столу й ними порядкувала Ганна, старша Гондіусова доня. Ахіллес із півтьми глядів на неї. Вона шуміла важкими шатами, брокат горів на ній і коли укладала почот полумисків, гнівно шарпнувши бровою на недотепного служку, Ахіллес подумав: „майстра Тіціяна Лавінія". Ця дебела біловида дівчина, донька моря й мистецтва, горда й непривітна до життя й до людей, вогонь, що палахкотів десь у надрі шаленим вульканом. Патриціянка **Данціґу, найстарша донька Тіціяна півночі, що мав власні кораблі й села, знала собі ціну.**

„Ганна Фотіс, а не Кунеґунда, подумав знов Ахіллес, вона тут рядить усім".

Усміх Гондіуса — тонке лезо, осяяв світлицю. Вино малярське було старовинне, не важке. Але за вином легко було говорити.

Гості збирались залюбки у Гондіуса. Приходили вільно, бо данціґський майстер, наслідуючи західніх своїх товаришів по фаху, хотів позбутись свійської скупости та вирахованости. Як у Рубенса, як у Тіціяна — королівських та імператорських майстрів мало бути все багате і неліченне. Бо чому ж мав данціґський майстер бути гіршим від інших? Данціґ учинити другою Венецією, увіковічнити своє імя, щоб покоління, говорячи про Данціґ, неодмінно згадували про Гондіуса — майстра, людину не дрібну, людину королівського духа, що повним прожила життям, що кожний день її був святом.

Килими пестріли на стінах перські та турецькі, зброя химерна й дорога, скуплена в різних кінцях світу, посуд коштовний і громохкий, вина й страви добірно подані вмілими слугами — це все було по Гондіусові, це все було йому любе.

Надходили того вечера приятелі: учні майстрові Сідлецький із України, Ранке із Торна, Обаль із Братислави — три найталановитіші ґравери й ритівники, що нераз Гондіуса переростали у знанні тонкого ремесла, виконуючи дорогі замовлення: данський майстер Оляф Стерна фан Броокен, власник книгарні й видавництва Ганс Сторх — йовіяльний дідок, купець Губерштайн із сімею, що недавно із Холмогор повернувся і в Пскові мав власну факторію, врешті люди із Італії та Еспанії, оливколиций сеніор Арноні, резидент венеційський і королівський агент, секретар сеніор Дон Альфара Гонзалес, сухірлявий гідальго, посивілий і пошрамлений у боях у Фляндрії та в Нідерляндах.

І Гондіус, пишно приодягнений на той вечір, що ним хотів блиснути перед земляками й чужинцями, зачесавши свої руді кучері, що починали вже помітно лисіти й у сяйві свіч вибавлялись полумяними, підніс кубок пфальцбурзького:

— На честь любих гостей і приятелів цього дому, на їх лицарську снагу, політичну вдалість, науковий розум, мистецький талант!...

Орація була довга, та дотепна. Ранке сказав до вуха Сідлецькому, що майстер її два дні студіював, одписавши зі старовинного французького підручника красномовства.

Гондіус згадував про Нептуна із тризубцем, пана над морями, про Одисея-морця, що блукає морями, нарешті причалює до отчизни, про порт, що мов Картаґіна близкає славою й багатством, про дива північного підсоння й його небезпеки, а врешті про красу життя, що його слід пити мов вино із кристального келиха, до дна...

(Далі буде).

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЖОВТЕНЬ.

25. Субота — Мч. Прова, Тар.
26. Неділя — 20. по Зісл. св. Духа

— СКАСУВАННЯ ДЕВІЗОВИХ ОБМЕЖЕНЬ МІЖ ГАЛИЧИНОЮ І РЕШТОЮ ГЕНЕРАЛЬНОГО ГУБЕРНАТОРСТВА. 19. X. ц. р. скасували девізові обмеження, що досі обовязували при пересиланні і перевозі грошей між Галичиною і рештою Генерального Губернаторства. Одночас. о від 20. X, ц. р. обовязує також і в Галичині девізовий розпорядок для Генерального Губернаторства з 15. XI. 1939 р.

— АВТОБУСОВА КОМУНІКАЦІЯ МІЖ ЛЬВОВОМ І ПЕРЕМИШЛЕМ. Між Львовом і Перемишлем їздить автобус. Можуть ним користуватися військові і громадяни німецької національности. Коли в автобусі є вільні місця, можуть з нього користати також українці і поляки. На їзду до Перемишля не видають окремих дозволів. Хто їде, повинен мати свою особисту виказку. Кондуктор продає білети в автобусі. Білет коштує — 10,70 зол. Автобус їздить щоденно. У Львові він стоїть на перехресті вулиць Паркової і Маршалківської коло університету. Години відїзду — 7,30 або 3,30.

— УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЦІ в Кракові (вул. Зелена 26, 4-ий пов.) повідомляє своїх членів, що 25. X. 1941 р. відбудеться реферат арт.-мал. Дамяна Горняткевича п. з. „Українські памятки в Кракові". Початок в год. 19-ій. Просимо явитися точно. 2х

— УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У КРАКОВІ потребує до бурси управителя. Зголошення приймає організаційний референт при УДК. До подання треба долучити короткий життєпис і доказ студій. 4х

КУТОК МОВИ

Мова наша не тільки живе й розвивається як кожна інша, вона бурлить мов вібрана ріка, що прорвала гать. Щодень розширює своє річище, щораз захоплює більші простори. Виринають нові слова, нові вислови, а з тим і нові сумніви та суперечки, чи часом те слово, той вислів не захоплений з чужого поля, або вирваний із невідповідного місця. На жаль, усі сумніви та суперечки ограничаються тільки до слів і висловів, про складню мови в нас покищо дуже мало балачок. Так ніби складня мови це річ другорядна. Думаю, що вже в найближчому часі наші вчені возьмуться за преважну справу, а тоді справа вживання, чи невживання апострофу, справа такого чи іншого способу писання слова — зійде на належне місце, цебто на дуже далеко. Просто буде управильнена одною постановою Академії Наук.

Але поруч складні та правопису є ще стиль і ритміка. І одно і друге — це власність кожного письменника зосібна — очевидно, коли він знає складню.

В „Кутку мови" я хочу писати про все потрохи, залежно від того, що вже приніс, чи принесе день. Метою „Кутка мови" буде звертати увагу на вкорінені похибки, чи остерігати перед похибками, які мають охоту вкорінитися. Крім цього подаватиму свої особисті погляди на деякі слова, вислови, чи способи писання, а буду вдячний усім, хто докаже мені неправильність погляду.

і, й, та

Українська мова має три злучки, що є її щастям і... нещастям. Щастям — бо може їх уживати, де потрібно, а через те виказувати своє багатство. Нещастям — бо люди дуже часто не знають, де їх уживати і через те поганять мову.

Засадничою злучкою є в нас „і", допомічною „й", а заступає і одну і другу злучка „та".

Тому не є великою похибкою, коли хтось уживає тільки „і".

Все ж таки можна його заступити злучкою „й" у таких випадках, коли лучимо два слова, чи два вислови, а на злучку не паде наголос. Злучкою „й" лучимо такі два слова чи два вислови, з яких перше кінчиться голосівкою, а друге голосівкою зачинається, нпр.: мама й Анна, тато й Антін; можна лучити такі два слова з яких перше зачинається голосівкою, а друге має тільки одну приголосну, нпр.: дочка й син, тато й мама. Зате коли перше слово кінчиться на приголосну, або друге починається двома приголосними, тоді ставимо „і", нпр.: син і тато, тато і стрий.

Завсіди даємо „і" в таких випадках:

1) Між двома реченнями, нпр.: „Я взяв лопату і пішов копати буряки".

2) Перед протинкою: „Василь подумав хвилину і, взявши з полиці книжку, пішов у кімнату".

3) Після протинки: „Василь подумав хвилину, взяв із полиці книжку, і пішов у другу кімнату".

4) Після крапки: „Була весна. І не снилося нікому, що може впасти сніг".

5) В заголовках: „Батьки і діти".

Злучка „та" виступає в нас багато рідше, хоч заслуговує на далеко більшу увагу. Вона надається до вжитку, збагачує стиль і звучність мови. Точного правила, де її вживати, поставити не можна, все ж таки є випадки, де вона потрібна. Нпр. для протиставлення, де колись у нас ставили „а": Шевченко й Куліш та Ґете й Шіллер". Далі: при довгім вичислюванні: „рука, нога, голова, волосся, зуби та шкіра". Тоді злучка „та" закінчує твердше від „і" вичислювання. Крім цього вживається її для *милозвучности*, коли вже передтим приходило „і": „Моя хата і клуня та братова стодола". Очевидно можна сказати й так: „Моя хата та клуня і братова стодола".

В останніх часах наші письменні люди — особливо на західніх землях — зачали настільки зловживати злучкою „й", що довели до справжніх абсурдів. Автори, задивлені в голосівку, на яку кінчилося слово перед злучкою і, почали вже й так писати: „Він думав піти в місто й, купивши там хліб, вернутись до батька". Або залюблені в „й" ставлять його навіть там, де вухо аж просить за голосівку: „Вона стривожилась й глянула"...

Думаю, що врешті треба дати собі хоч трохи спокій і вернутись до старого, доброго „і", а „й" вживати багато-багато рідше.

Письменники роблять кривду не тільки читачеві, не тільки собі, але й мові: 1) Перечулені на точці милозвучности мови забивають її ритміку, 2) роблять клопіт рецитаторам та акторам, бо ці ніяк не можуть то „й" передати, 3) получивши два речення злучкою „й" стягають їх слухово в одно, і через те псують зміст.

Все вище сказане відноситься в першу чергу до прози. В поезії провести цього докладно не можна, бо ритм вимагає нераз продовження, чи скорочення на один склад. Та все ж таки і в поезії треба вистерігатися зловживання „й", яке для рецитатора стає потім твердим горіхом, нпр. — на початку рядка. Його можна вимовити тільки тоді, коли відчитаємо одним духом два рядки, або причіпимо „й" до другого.

Ці завваги далеко не вичерпують цілої теми, але може бодай трохи причиняться до зменшення „йотової" пошести.

Р. Купчинський.

Великі успіхи німецького летунства на всіх фронтах

БЕРЛІН. — Німецьке летунство успішно перевело в останніх трьох днях ряд бомбових атак на порти англійського острову, зокрема на його південному, південно-східньому і південно-західньому побережжі. Воно засипало сильним градом бомб довозовий порт Ліверпуль, доки та вихідні порту Нюкесл та обєкти в Дуврі, після чого завважили скрізь поважне знищення та пожежі. В Каналі св. Юрія німецькі бомбовики спричинили пожежу на одному більшому торговельному кораблі, а північний схід від Гол вони важко ушкодили інший та знищили черговий торговельний корабель містоти 10.000 тон. Підчас налетів англійців на побережжя Каналу німецькі ловецькі літаки зістрілили 10 *англійських ловецьких літаків і один бомбо*вик. Німецька зенітна артилерія зістрілила підчас обох, із військового боку безуспішних англійських налетів на Німеччину, 6 бомбовиків, так що англійці втратили в трьох днях 17 літаків. Німецькі боєві літаки двічи успішно атакували бомбами пристань та місто Тобрук. На Сході летунство підтримувало похід німецьких військових частин, постійно встряваючи в сухопутні бої. Совітські залізничі обєкти, запільні комунікаційні шляхи, кольони та зосередження військ постійно були під німецькими бомбами. Зокрема день і ніч бомбардовано Москву та совітські летовища. Скрізь у цих налетах большевики потерпіли важкі втрати у людях і матеріялі.

Успішна акція летунства на Сході

БЕРЛІН. — Німецьке летунство підтримувало успішно воєнні дії сухопутних військ. Німецькі боєві й спадні літаки продовжували свої атаки на цілому східньому фронті й знищили знову безліч совітського матеріялу.

Підчас атак на совітські летовища в південній частині східнього фронту німецькі боєві літаки знищили безліч совітських машин, які стояли на летунських площах.

У районі Харкова і Ворошиловграду запалено і в більшій частині знищено 8 навантажених транспортових поїздів, три інші транспортові кольони, 6 льокомотив, більше як 100 залізничих поїздів та один магазин погінних матеріялів.

Підчас атак на совітські зосередження військ завдано знову большевикам сильні криваві втрати.

Також у воєнному матеріялі мали большевики важкі втрати. Летунські атаки знищили їм 160 вантажників, 90 готових возів і більшу кількість повзів, яких саме мали вжити до боїв.

На фронті Москви спадні літаки заатакували зосередження повзів на важних шляхах наступу, розгромили їх і перешкодили таким чином большевикам у їхніх суцільних і концентричних протиударах. Літаки поцілили цільними бомбами важні залізничі шляхи в тому районі та збомбардували успішно 17 транспортових поїздів. Вони зовсім знищили два з-поміж згаданих поїздів. Німецькі ескадри боєвих літаків атакували успішно 21. X. совітську столицю Москву. Велика кількість розривних і запальних бомб поцілила важні воєнні обєкти столиці. Також вночі на 22. 10. боєві літаки спричинили в Москві велике знищення й руїну. Великі пожежі свідчили про влучність атак.

Українська спільнота забезпечить своїм дітям майбутнє, тому кожний українець жертвує на Фонд Українського Студента.

Жертви на Фонд Українського Студента: Українбанк, Краків.

Розпізнавчі карти — Кенкартен

Крайсгавптмани і штадтгавптмани видали розпорядження в справі розпізнавчих карт. Всі, що покінчили 15 рік життя мусять постаратися про таку розпізнавчу карту при чім 1) мусять зголоситися в означеної в розпорядженні влади по два формулярі на особу, що їх треба виповнити, а по виповненні разом із 2) двома знимками і 3) посвідкою УДК, що стверджує українську національність даної особи — тій самій владі віддати. Формулярі однакові на терен цілого Г. Г., а останнє речення цього формуляра каже, що українці, гуралі, білорусини і кавказці на ствердження своєї національности долучують посвідку свого комітету. Не є обовязані мати розпізнавчих карт лише: райхсдойтші, фолькcдойтші і чужинці.

Всі українці, які не були польськими громадянами — постараються у своєї місцевої влади про посвідку, що вони разом із дітьми у відповідних реєстрах влади фігурують як чужинці. Йде про те, що багато наших емігрантів із Придніпрянської України, має різні документи як нансенівські і чужинецькі пашпорти, різні дозволи на побут — і різні місцеві влади різно інформують — а всіляких непорозумінь і неприємностей можна уникнути, коли хтось має виразну посвідку, що він є чужинцем. Які документи і від якої влади ці особи замість розпізнавчих карт одержать — подамо в своєму часі.

Український Центральний Комітет
Організаційний Відділ.

ВАЖКІ ВТРАТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

БЕРЛІН. — Переслідуючи ще від 18. Х. большевиків, що відступали, один німецький корпус завдав совітам на південному відтинку східнього фронту важкі втрати. У 4-денних переслідовних боях взяли відділи цього корпусу загалом 6.000 большевиків у полон та добули 14 совітських гармат і сотки важкої зброї для піхоти. Крім цього втратили большевики 7 повзів, а піхотинці цього корпусу зістрілили в одному тільки дні 21. Х. піхотною зброєю 2 совітські літаки. Німецька протилетунська артилерія, що діяла в засягу цього корпусу, зістрілила того ж 21. Х. большевикам чергових 9 літаків.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ЖЕРТВУЄ НА ПОМІЧ БОЛЬШЕВИКАМ.

СТОКГОЛЬМ. — Їх величества король і королева просили, як подає дослівно Ройтей з Лондону, щоб третю часть з їх спільних жертв на фонд Червоного Хреста князя Лучестру в висоті 3.000 фунтів стерлінгів передали на поміч для большевиків.

Німецькі успіхи на цілому фронті

БЕРЛІН. — В Україні продовжувалося 21. 10. здобування промислового району Сталіне (Юзівки).

Частини німецьких військ, які наступають далі на півночі мали також дальші успіхи. 20. 10. знищили вони підчас нагальної протиатаки большевиків 10 найважчих совітських повзів, а підчас погоні за ворогом, що втікав, винищили або розгромили кольони кавалерії й механічних поїздів.

Також на середньому відтинку німецькі відділи досягли нових успіхів. 20. Х. один панцирний відділ німецьких військ знищив 16 совітських повзів і захопив 25 гармат, як також 15 протипанцирних гарматок 21. Х. переможено в численних місцях одну ріку без огляду на нагальний ворожий спротив.

На північному фронті забрано серед завзятих боїв 20. Х. нових 1.600 полонених. На одному відтинку дивізії німецькі війська взяли 5 гармат, 4 протипанцирні гарматки, 5 важких гранатометів, 15 важких скорострілів і 33 вогнеметни. Одна ударна частина вилова у сміливій акції 50 полонених із ворожих становищ і завдала большевикам важкі й криваві втрати.

———o———

ХТО СПРИЧИНИВ ПАНАМСЬКИЙ ПУЧ?

НЮ-ЙОРК. — Новий посол Панами в Вашингтоні, Гардія, заявив у пресовій розмові, як подає „Ню Йорк Геральд Трибюн", що він спричинив державний переворот, щоби усунути попереднього президента. Те, що спричинника державного перевороту негайно після вдатного пучу покликали на посла до Вашингтону, потверджує, з чийого доручення і в чиєму інтересі він спричинив усунення президента Аріяса.

ПРЕМІЄР ІНОНІ ПРО НАЦІОНАЛЬНЕ ІСНУВАННЯ І ЄДНІСТЬ ТУРЕЧЧИНИ.

АНКАРА. — Турецький премієр Іноні заявив в одній промові підчас своїх відвідин в Антакіє, столиці Гатай (Александретта), що „наше національне існування і єдність не подарував нам ніхто. Це, що сьогодні наше й що завтра буде наше, те створила наша воля й залізна творча сила".

Глибокий прорив у большевицьке запілля

БЕРЛІН — Переслідуючи відступаючих большевиків на південному відтинку східнього фронту, частини одної німецької дивізії піхоти глибоко пробилися у запілля совітів і по розмоклих дорогах, напружуючи всі свої сили, промостили собі шлях аж під одне місто, в якому совіти почали ставити завзятий спротив. Завзятими протинаступами намагалися відтіснути назад німецькі війська та спинити їх дальший похід уперед, але, хоч ці протинаступи відбувалися при підтримці повзів, німецькі частини успішно їх відбили, завдаючи ворогові важкі втрати.

СИТУАЦІЯ БОЛЬШЕВИКІВ НА ФРОНТІ ПІД МОСКВОЮ ЗНАЧНО ПОГІРШИЛАСЯ

АНКАРА. — „У ході останніх днів ситуація на фронті під Москвою значно погіршилась", — так заявив в середу вранці заповідач московської інформаційної служби. Далі говорив він між іншими, що німецькі війська постійно наступають і кидають до боротьби щораз то нові резерви. Треба бути взагалі свідомим того, що Німеччина ще постійно розпоряджає у достаточній кількості резервами в людях і матеріялі. Совітська армія потребує тепер негайно муніції, крісів, гарматітд. Зокрема важке положення на фронті перед Москвою. Там від кількох днів ідуть надзвичайно гострі бої, які спричинили також значні втрати в муніції і военному матеріялі.

Недостачі в потрібних для продукції зброї, машин і приладдя, мали б усунути таким способом, — продовжувала московська інформаційна служба, — що машини, які ще є в посіданні совітів треба б якнайскоріше відповідно до потреб перебудувати.

НЕСПОДІВАНИЙ ПРОЛОМ НІМЕЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ ЗБЕНТЕЖИВ БОЛЬШЕВИКІВ.

БЕРЛІН. — На середньому відтинку східнього фронту перейшла 21. 10. одна німецька дивізія піхоти в сміломy випадi одну більшу ріку і серед цікавих умовин створила мостовий причілок. Випад німецьких військ був для совітів зовсім неочікуваний, большевики зовсім не рахувалися з можливістю німецького прориву в цьому місці боєвої полоси і німецькі війська натknулися на тому березі на совітський курінь, що якраз вивантажувався. Заскочених несподіваною появою німецьких військ большевиків розбили зовсім у бою і розігнали на всі боки.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВИПАДИ З ПЕТЕРБУРГА ЗАЛОМИЛИСЯ.

БЕРЛІН. — 21. 10. німецькі війська успішно відбили з великими втратами для ворога кілька совітських спроб переплисти на цей бік Неву на північному відтинку фронту. Таксамо скінчилися кроваво для большевиків всі їхні спроби виломитись із залізного обруча, затисненого довкола Петербурга.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва за Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати чітку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 20
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79